

11. ALDIZKARIA 2011

REVISTA

Kontsumo

ALDIZKARIA

Gaia:

Online gizarte sareak

Online gizarte sareak

Etxetik Internetera sartzen diren Euskadiko familien kopurua nabarmen handitu da azken 6 urteetan. Horrela, EUSTATEN datuen arabera, 2003an familien % 33,3 zegoen egoera horretan, eta 2009. urte amaieran, aldiz, ehuneko hori % 59,6ra iristen zen.

Datu horiek ikusita, burura etortzen zaigun galderetako bat da hau: nola erabiltzen da internet euskal etxeetan? Estatistikei erreparatzen badiegu, biztanleriak gehien aipatzen dituen 10 webguneen artean 3 online gizarte-sare dauzkagu: tuenti laugarren postuan, facebook seigarrenean, eta youtube zazpigarrenean.

Anek 16 urte ditu eta betidanik ezagutu du Internet. Jaiotzetik da digitala da. Bere aitarekin hitz egiten duenean, eta hark azaltzen dionean lehen eskolako lanak egiteko etxean zeuden entziklopediak erabiltzen zituztela, edo liburutegira joaten zirela informazio bila, Anek entzun egiten dio eta historiaurreari buruz hitz egiten diola iruditzen zaio. Zer esanik ez bere kuadrilarekin komunikatzeko moduari buruz hitz egiten dionean. Nola bizi zitezkeen Internetik gabe? Galdetzen dio bere buruari harrিতuta. Egia esan, zaila egiten zaio imajinatzea bizitza duela urte batzuk alta eman zuen gizarte-sarerik gabe, bere koadri-la guztia, udako oporretan ezagutu zuen jendea, aurreko eskolako kideak, eta abar bertan sartuak baitaude.

Gizarte-sareak pertsonen taldeak dira, elkarren artean zerbait partekatu, komunikatu eta erlazionatzen direnak. Hori Interneten egiten

badugu, profil bat sortuta, ingurune birtualean, beste pertsona batzuekin elkarreragitea, partekatzea eta komunikatzea ahalbidetzen digun online aplikazio bat daukagu.

Online gizarte-sareek "Sei graduko tartearren teoria"-ri jarraitzen diote. Horren arabera, pertsona bat planetako beste batekin konektatua egon daiteke 6 pertsona ezaguneko kate baten bitartez.

Anek gustuko du gizarte-sarean sartzea ahal duen guztietan. 150 laguneko zerrenda dauka. Horien artean dago Garazi, eta hark Jon, Aitor eta Sara gehitu ditu. Ane, Garaziren lagunen zerrendan dagoenez gero, orain Jon, Aitor eta Sararekin ere konektatua dago.

Online gizarte sareak

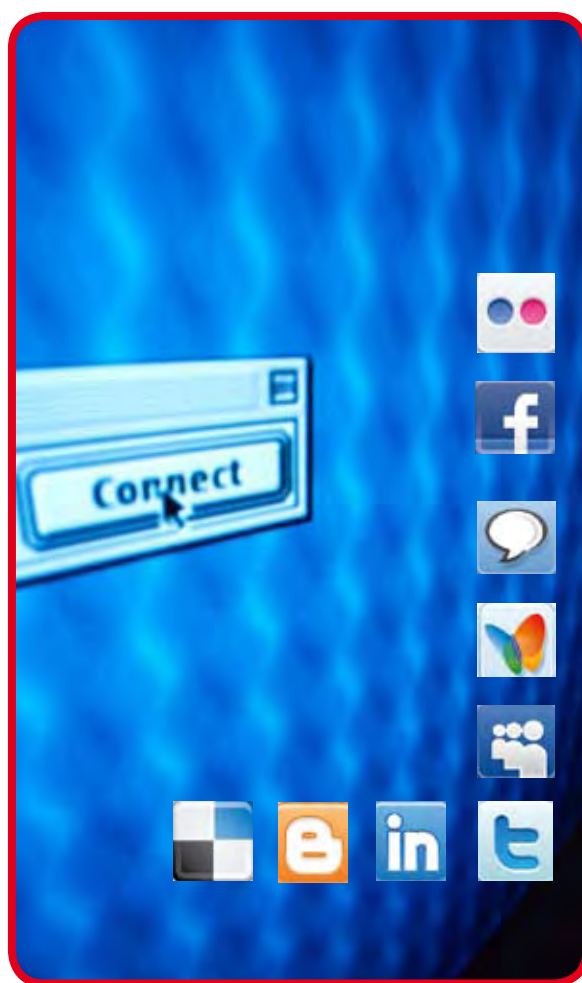
Batzuetan sentitzen du bere gurasoek ez dutela ulertzen; jakina, beste garai batekoak dira eta!-esaten dio bere buruari. Behin baino gehiagotan galdetzen diote zergatik gustatzen zaion denbora pasatzea gizarte-sarean konektatua; ez du ezer izango bere lagunei kontatzeko, haiekin egon baita oraintxe bertan eskolan. Baina, gizarte-sarea hori baino gehiago da, pentsatzen du Anek.

Online gizarte-sareek aukera ematen dute denbora errealean mundu osoko jendearekin erlazionatzeko eta gizarte-harremanak erraztu eta bultzatu egiten dituzte. Aukera ematen dute interes berberak dituzten beste pertsona batzuekin pentsamenduak, sententzioak eta bizipenak komunikatzeko eta adierazteko. Gainera, aukera ematen dute edukiak eta informazioa trukatu eta partekatzeko, argazkiak eta bideoak igo, ikus eta iruzkinak egiteko.

Baina, nola funtzionatzen du online gizarte-sare batek? Gizarte-sareek hainbat tresna dituzte:

- **Profila.** Nortasun birtuala da, hau da, gizarte-sarean pertsona ordezkatzen duena.
- **Horma, ohola edo morrua.** Erabiltzaileak iruzkinak idazteko gunea da; iruzkin horiek sarea partekatzeko aukeratu dituen pertsonak irakur ditzakete.
- **Bilatzailea.** Bilatu nahi den pertsonaren edo gizarte-taldearen izena idazten den gunea da.

- **Argazki-albuma.** Erabiltzaileak argazkiak erakusteko gunea da; argazki horiek sarea partekatzeko aukeratu dituen pertsonak ikus ditzakete. Gizarte-sarearen erabiltzaileak partekatzea erabakitzen duen pertsonak ikus ditzaketen argazkiak erakusten dituen gunea da.

- **Aplikazioa.** Parte-hartzea sustatzeko jarduerak dira (jokoak, inkestak, eta abar).
- **Txata.** Beste pertsona batzuekin denbora errealean elkarrizketa bat izateko aukera ematen duen aplikazioa da.

Online gizarte sareak

- **Gehitu kontaktua.** Nahita egiten den ekintza bat da. Horren bitartez, pertsona bat gehitzen da kontaktuen edo lagunen zerrendan.
- **Etiketatzea.** Argazki batean agertzen den pertsona baten izena ikusteko moduan jartzea da.

Esther eta Jon, Aneren ama eta aita, kezkatuak daude ez dakitelako beren alabak gizar-te-sarea modu arduratsuan eta kontzientean erabiltzen duen. Horregatik, nabigazio seguru egiten lagunduko dioten alderdiei buruz hitz egitea erabaki dute.

Lehenik, esan diote erabilera-baldintzak eta pribatutasun-politika irakurtzea garrantzitsua dela esan diote, informazio hori behin baino gehiagotan nagikeriagatik irakurri gabe uzten da, baina oso erabilgarria da sarearen funtzionamendua eta datu pertsonalen tratamendua ezagutzeko.

Bestalde, argazki, bideo edo datu pertsonaletan informazio gehiegi ez ematea gomen datu diote, hori arriskutsua izan daiteke-elako asmo txarrak dituzten pertsonengana iristen bada. Gogoratu diote sare horietako askotan, bideo edo irudi bat esekitzean, jabetza intelektualeko eskubideak gizar-te-sareari lagatzen zaizkiola eta gainera pribatutasuna konfiguratzeko ez bada, Google edo Firefox bilatzaileetan bere izena idatziz gero, profilari buruzko informazioa agertuko da, hala nola bere izena eta argazkia.

Anek uste zuen bere aitak eta amak arriskua puztu egiten zutela. Gainera, profilean izenaren eta abizenaren ondoan argazki bat eta ikasten duen lekua jarriko ez balu, nola bilatuko lukete sarean berak ezagutzen dituen pertsonak lagun gisa gehitu ahal izateko?

Duela 2 aste bere zerrendan kontaktu berri bat gehitu zuen eta hasieran, nahiko pertsona jatorra zirudien, aurrez aurre ikusi eta elkar ezagutzea proposatu zion arte. Hala ere, ezetz esan zuenean, bere eskolan agertzearekin mehatxatu zuen. Hura sus-toa! Zorionez, azkenean ez zen agertu.

Online gizarte sareak

Gizarte-sare bat erabiltzean, erabilera-baldintzak eta pribatutasun-politika ezagutzea garrantzitsua da. Lehenengoak sarearen funtzionamenduari buruzko informazioa emango digu, hau da, pribatutasunari, segurtasunari, informazioa partekatzeko aukerari eta sarean bertan aurkezten den publizitateari buruz. Bestalde, pribatutasun-politikak datu pertsonalak biltzearen helburuari, segurtasun-neurriei eta prozedurei buruzko informazioa emango digu, eta datu horien isilpean gordeko dituela bermatu beharko du.

Online gizarte-sare batean baja ematean, argitaratutako edukiekin - hala nola, argazkiak, bideoak eta abar-zer gertatzen den jakin nahi izanez gero, atal horiek kontsultatu beharko dira.

Esperientzia horrek Aneri balio izan dio ordura arte garrantzitsuak iruditzen ez zitzaizkion alderdiei buruz pentsatzeko berriz planteatzeko. Pribatutasuna horietako bat da. Gertatutakoa kontatu dio bere amari, eta haren laguntzarekin, pribatutasuna konfiguratu du pertsona hori blokeatzeko, eta, horrela, sarean sartzen denean, ezin izango du ikusi. Era berean, partekatu nahi dituen gauzak bere lagunek bakarrik ikusteko prestatu du konfigurazioa, gauza bera egin du "etiketatua dagoen" gauzekin. Horrela, ezin izango dira beregana iritsi ezagutzen ez dituen pertsonak. Gainera, bilaketa publikoa desgaitu du, horrela, nahiz eta pertsona batek bere izena bilatzaile batean idatzi, ez da bere profilaren aurrebistarik agertuko.